

Makale Bilgisi/Article Info

Geliş/Received: 13.11.2023 Kabul/Accepted: 08.01.2024

Araştırma Makalesi/Research Article, s./pp. 165-178.

## BAĞIMSIZLIK DEVRİ TÜRKMEN YAZARI ORAZ YAĞMUR'UN HAYATI ve ESERLERİ

*Yakup SARIKAYA<sup>1</sup>*

### Öz

1980'li yıllardan itibaren perestrojka denilen yeniden yapılanma dönemiyle birlikte Türkmen edebiyatında yeni bir dönem başlamıştır. Bu yeni yapılanmayla birlikte Türkmen edebiyatında yeni bir nesil kendisini göstermiş; edebiyat metinlerinde millî tarih, millî hayat ve millî bilinç işlenmeye başlamıştır. 1991 yılında Türkmenistan'ın bağımsızlığına kavuşmasıyla Türkmen Edebiyatında yeni bir dönem başlamıştır. Bu döneme Bağımsızlık Devri Türkmen Edebiyatı veya Yeni Türkmen Edebiyatı adı verilmektedir. Bağımsızlıkla birlikte Türkmen edebiyatında dönemin ruhuna uygun olarak bağımsızlık ve millî kimlik gibi konular işlenmeye başlamış, bu yolda eserler verilmeye başlanmıştır. Bu yeni dönemde eser vermiş Türkmen yazarlardan biri de Oraz Yağmur'dur. Türkiye'de Oraz Yağmur adıyla tanınan yazarın adı kaynaklarda Oraz Yağmur, Oraz Yağmurov olarak geçmektedir. Asıl ismi ise Orazdurdı Gurbanoviç Yağmurov'dur. Türkmen yazarı Oraz Yağmur başta roman ve hikâye başta olmak üzere edebiyat alanında birçok eser vermiştir. En tanınmış romanı "Duman Daganda" adını taşımaktadır. Diğer romanı büyük Türkmen şairi Mahdumkulu'nun hayatını konu alan "Magtimgulınama" adlı kitabıdır. Oraz Yağmur şiirler de yazmış, şiir etkinliklerine katılmış, yazdığı şiirler Türkiye, Özbekistan ve Azerbaycan'da yayımlanmıştır. Oraz Yağmur bir araştırmacı olarak birçok ülkede düzenlenen bilimsel toplantılara katılıp bildiriler sunmuş, yazdığı makaleler bu ülkelerdeki çeşitli gazete ve dergilerde yayımlanmıştır. Mevlana, Yunus Emre, Hacı Bektaş Veli gibi Türk mutasavvıflarının ve Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu'nun şiirlerini Türkiye Türkçesinden Türkmen Türkçesine aktarmıştır. Bu şiirleri "Türk Dünyasının Şiir Antolojisi" ve "Boz Gurdun Balaları" adlarıyla yayımlanmıştır. İbrahim Edhem Hazretleri'nin şiirlerini "Edhem Divana - Poem" adıyla yayımlamıştır. Sovyet devrinde yasaklanan Karacaoğlan'ın Türkmenistan'da yeniden tanıtılması için makale ve kitaplar yazmıştır. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Türkmenistan'da tanınması için "Men Atatürk" adlı bir kitap yazmıştır. Türkmenistan'ın başkenti Aşkabat'ta Mehmet Akif Ersoy, Karacaoğlan, Mevlana, Hacı Bektaş Veli ve Yunus Emre gibi Türk şairleri ile Atatürk için anma günleri organize etmiştir. Oraz Yağmur, Türkiye'de Türk Dünyasına hizmetlerinden dolayı başta 1999 yılında "Türkiye Cumhuriyeti Liyakat Nişanı" ve 2008 yılında "Türk Kültürüne Hizmet Ödülü" olmak üzere birçok ödül kazanmıştır. Bu yazıda Türkmen yazarı Oraz Yağmur'un hayatı, edebî kişiliği, eserleri ile Türkmen Edebiyatı ve Türk Dünyası Edebiyatındaki yeri üzerinde durulacaktır.

**Anahtar Kelimeler:** *Türkmen Edebiyatı, Oraz Yağmur, Yazar, Roman.*

<sup>1</sup> Dr. Öğr. Üyesi, Kırıkkale Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, e-posta: sarikayakup@yahoo.com, ORCID ID: 0000-0002-8654-701X.

## *Life and Works of Oraz Yagmur: A Prominent Turkmen Writer of The Independence Era*

### **Abstract**

During the restructuring period of perestroika in the 1980s, Turkmen literature entered a new era. This era witnessed the emergence of a new generation of Turkmen writers who focused on national history, life, and consciousness in their literary works. With the independence of Turkmenistan in 1991, a new phase of Turkmen Literature, known as the Independence Era or New Turkmen Literature, came into being. This period saw the exploration of themes such as independence and national identity in Turkmen literature, resulting in remarkable literary works. One of the notable contributors to this literary movement is Oraz Yagmur, also known as Oraz Yagmir or Oraz Yagmirov in different sources. His real name is Orazdurdi Gurbanovic Yagmirov. Oraz Yagmur made significant contributions to literature, particularly in the form of novels and short stories. His most renowned novel is titled "Duman Daganda" (When the Mist Rises). Another notable work of his is "Magtimgulnama", a literary piece that delves into the life of the famous Turkmen poet Mahdumkulu. Oraz Yagmur also ventured into poetry and actively participated in poetry events. His poems have been published in Turkey, Uzbekistan, and Azerbaijan. As a researcher, Oraz Yagmur attended scientific conferences in various countries and presented papers. The articles he wrote have been published in numerous newspapers and magazines across these countries. Additionally, he translated the poetry of Turkish Sufis such as Mevlana, Yunus Emre, Hacı Bektaş Veli, and Turk poet Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu from Turkish into the Turkmen language. These translated poems have been published under the titles "Poetry Anthology of the Turkish World" and "Cubs of the Gray Wolf". He also published the poems of İbrahim Edhem under the title "Edhem Divana - Poem". Apart from his literary and research contributions, Oraz Yagmur wrote articles and books to reintroduce Karacaoğlan, a poet who was banned during the Soviet period, to the people of Turkmenistan. He also authored a book called "I am Atatürk" to honour the founder of the Republic of Turkey, Gazi Mustafa Kemal Atatürk, in Turkmenistan. Oraz Yagmur organized commemoration days in Ashgabat, the capital of Turkmenistan, to celebrate Turkish poets such as Mehmet Akif Ersoy, Karacaoğlan, Mevlana, Hacı Bektaş Veli, Yunus Emre, and Atatürk. For his contributions to the Turkish World, Oraz Yagmur received numerous awards, including the "Republic of Turkey Order of Merit" in 1999 and the "Service to Turkish Culture Award" in 2008. This article sheds light on the life, literary achievements, works, and significance of Oraz Yagmur in Turkmen literature and the wider Turkish World literature, highlighting his remarkable contributions to the field.

**Keywords:** Turkmen Literature, Oraz Yagmur, Writer, Novel.

### **Structured Abstract**

Oraz Yagmur is an esteemed Turkmen writer, known for his literary contributions during the Independence Period. He is also referred to as Oraz Yagmir or Oraz Yagmirov in various sources. Born as Orazdurdi Gurbanovic Yagmirov. He graduated from the Turkmen Philology Department of Magtimgulı State University (formerly Maksim Gorkiy University) in 1972. After graduation, Oraz Yagmur worked as a redactor at Turkmenistan Publications for a while, after he worked as a responsible secretary at Mahdumkulu Community, before joining the civil service and working at the Secretariat of the Turkmenistan Council of Ministers for 12 years.

Oraz Yagmur made a name for himself in the literary world with his novel "Duman Daganda (When the Fogs Clears)" published in 1989—the novel deals with the corrupt relationships between administrators and the mafia during the Soviet era. In addition to novels, he wrote stories, poems and he translated Turkish poets' poems into the Turkmen language.

Oraz Yagmur's first story book is called "Ak Takirlar Arasinda", published in 1982. Then, published in 1984, story book titled "Armanli Könül", about it the great Turmen poet Mahdumkulu, and story book titled "Giş Shaligina Siyahat" were published in 1985.

He played a significant role in re-establishing the recognition of the folk poet Karacaoglan, banned in Turkmenistan during the Soviet period. His article "Who Will Let Karacaoglan Out of Prison?" written in 1990, was influential in this regard. Oraz Yagmur's books, "Isn't Your Hair Black?" (1994) and "My Voice Dove, Where Are You?" (2007), also revolve around Karacaoglan.

With the independence gained in 1991, the discussion of Turkmen national identity began in Turkmen literature. During this period, Oraz Yagmur published his second novel, "Magtimgulinama", which he worked on for eight years. The novel tells the story of the life of the great Turkmen poet Mahdumkulu. His third book is a biographical work about the life of the famous Turkmen epic writer "Gurt Yakup", published in 1994. The author's books, "Nuri Halmammet" and Only "Gaygisiz Atabay", published in the following years, are also works in which Turkmen national identity is discussed.

Oraz Yagmur is a translator. He translated the poems of Mevlana, one of the Turkish Sufis, into Turkmen Turkish under the name "Celaledin Rumi, Appear As You Are". He also translated the poems of Yunus Emre as "Let's Love, Let's Be Loved" and wrote a book introducing Haci Bektas Veli. His book "Edhem Divana - Poem" collected the poems of Hazrat Ibrahim Ethem, one of the famous sufis. He also compiled an "Anthology of Poems from the Turkish World". The poetry book published in Turkey under the name "Boz Gurdun Balaları - Niyazi Yildirim Gencosmanoglu" consists of Turk poet Niyazi Yildirim Gencosmanoglu's selected poems translated into the Turkmen Turkish. Apart from Turkish poets, Oraz Yagmur also translated the poems of Azerbaijani poets into Turkmen Turkish.

He wrote a book called "I am Ataturk" to introduce Mustafa Kemal Ataturk in Turkmenistan, which was published in Turkey in 1999.

Oraz Yagmur is also a researcher. His articles and papers have been published in many magazines and newspapers. His critical article on Turkmen literature, "New Era, New Relations", written in 1976, his article "Who Lets the Karacoglan Out of the Prison?", written in 1990, and his paper "Karacaoglan in the Turkmen County", are a few of his notable works.

Oraz Yagmur participated in congresses, symposiums, and conferences in many countries such as Turkey, the Turkish Republic of Northern Cyprus, Azerbaijan, Uzbekistan, and Iran with his papers, and read his poems at poetry festivals, festivals, and poetry competitions. His poems "The Lament of the Karabakh Mother" were published in Azerbaijan, and "The Mill Stone" was published in Uzbekistan.

In 2010, Oraz Yagmur compiled a collection of new jokes of Nasrettin Hodja, known as Ependi in Turkmenistan, which was published in Nicosia, Turkish Republic of Northern Cyprus, under the name "Gülki Dermeni (Laughter Medicine)".

To strengthen the cultural bridge of the Turkic World, he organized commemoration days in the name of Mehmet Akif Ersoy, Karacaoglan, Mevlana, Yunus Emre and Ataturk in Ashgabat, the capital of Turkmenistan.

Oraz Yagmur was awarded the Order of Merit of the Republic of Turkey in 1999, the service to Turkish Culture Award in 2008, and the Grand Prize of the Writers' Union of Turkey organized in the name of Huseyin Cavid in 2009 for his outstanding services to the Turkish World Literature and his work on Mustafa Kemal Ataturk. In 2005, he was awarded the Tarsus 5 Gold Award for his work on Karacaoglan and his promotion of it in Turkmenistan, Central Asia, and the world.

Sadly, Oraz Yagmur passed away on January 3, 2022, in Ashgabat, the capital of Turkmenistan.

## Giriş

**E**debiyat tarihi kitaplarında Türkmen edebiyatının tarihî dönemlerinin Sovyet hâkimiyeti esas alınarak sınıflandırıldığı görülmektedir. Buna göre Türkmen edebiyatı dört dönemde incelenmektedir (Kara, 1998, s. 159-178):

1. Rus İstilasına Kadar Türkmen Edebiyatı
2. Rus İstilasının Başlangıcından İkinci Dünya Savaşı'na Kadar Türkmen Edebiyatı (1917-1941)
3. İkinci Dünya Savaşı Yıllarında Türkmen Edebiyatı (1941-1945)
- 4- İkinci Dünya Savaşından Sonra Türkmen Edebiyatı (1945-1979)

Başka bir araştırmada 20. yüzyıl Türkmen edebiyatının tarihî dönemleri şu şekilde verilmektedir (Durdıyev-Kara, 1993, s. 3-9):

1. 20. Asrın Başlarında Türkmen Edebiyatı
2. Sovyet Devri Türkmen Edebiyatı
  - a) 1920'li Yılların Edebiyatı
  - b) 1930'lu Yıllarla İkinci Dünya Savaşı Yıllarının Edebiyatı
  - c) 1945-1960 Yılları Arası Edebiyatı
  - d) 1960-1990 Yılları Arası Edebiyatı
  - e) Bağımsızlık Devri Edebiyatı

Bu sınıflandırmanın da Sovyet hâkimiyeti merkezli olduğu açıktır. Çünkü sınıflandırmada son başlıkta verilen Bağımsızlık Devri Türkmen Edebiyatı'nın yeni bir başlıkta değil, Sovyet Devri Türkmen Edebiyatı başlığı altında değerlendirildiği görülmektedir. Bu yeni dönemin sınıflandırmada bağımsız bir başlıkta verilmesi daha uygun olacaktır.

Türkmenistan'da Sovyet hâkimiyeti döneminde edebiyat belirli dönemlere ayrılırken, Sovyet hâkimiyetinden önceki devirlerin görmezden gelindiği görülmektedir. Bunun sebebi Türkmenlerin geçmişle olan bağlarının koparılma istenmesi, geçmişin unutturulması amacına dayanmaktadır.

Sovyet döneminde Türkmen edebiyatı onar yıllık dönemler (kollektivizm, savaş, kalkınma, sanayi ve tarım gibi) şeklinde sınıflandırılmış, bu sınıflandırmada Türkmenlerin zengin sözlü edebiyatları göz önüne alınmamıştır (Çonoğlu, 2011, s. 333).

Türk Dünyası Edebiyatı denildiğinde Türkiye ve bağımsız Türk cumhuriyetleri ile diğer Türk topluluklarının her birinin millî edebiyatları göz önünde bulundurulmaktadır. Tarihsel süreç içinde geniş bir coğrafyada ortaya konmuş edebî eserler ortak bir kültürü yansıtmaktadır. Bu ortak kültür öğelerini edebî eserlerinde yaşatan Türk topluluklardan biri de Türkmenlerdir. Çok zengin bir sözlü edebiyat geleneğine sahip olan Türkmenler, Oğuz

grubu Türk lehçesi konuşmalarına rağmen yazı dili olarak 18. Yüzyıla kadar Çağatay Türkçesini kullanmışlardır. Türkmenlerin yazılı edebiyatı 18. Yüzyılda başlamaktadır. İşte Türkmenlerin bu zengin sözlü edebiyat geleneği ile 18-19. yüzyıllardaki yazılı edebiyatları dikkate alındığında, Türkmen Edebiyatı şu devirlere ayrılarak incelenebilir:

1. Oğuz Han'dan Başlayan En Eski Oğuznameler, Destanlar
2. Türkmen Edebiyatının Korkut Ata Dönemi ve İslam'a Geçiş
3. Türkmen Edebiyatında Selçuklular ve Beylikler Dönemi
4. Türkmen Edebiyatında XVIII. Yüzyıl ve Parçalanma Dönemi
  - a) 18 ve 19. Yüzyıllar Türkmen Edebiyatı
  - b) 19. Yüzyıl Sonu ve 2. Dünya Savaşı Yıllarına Kadar Türkmen Edebiyatı
  - c) 2. Dünya Savaşı Yılları Türkmen Edebiyatı
  - d) 2. Dünya Savaşı Sonrası Türkmen Edebiyatı
  - e) 1950-1960'lı Yıllarda Türkmen Edebiyatı
  - f) 1960'lı Yılların Sonu ve 1970'li Yıllarda Türkmen Edebiyatı
  - g) 1980'li Yılların Edebiyatı ve Yeni Bir Nesil
5. Bağımsızlık Dönemi Edebiyatı (Çonoğlu, 2011, s. 336-345).

Türkmen edebiyatı ile ilgili yapılan sınıflandırmalar içinde en kapsamlı sınıflandırma budur. Bu sınıflandırmada geçen "Yeni Bir Nesil" kavramı dikkat çekicidir. 1980'li yıllarda Sovyetler Birliği'nin yeniden yapılanmasıyla birlikte edebiyat alanında ortaya çıkan bu yeni neslin temsilcileri, Türkmen edebiyatını Sovyet ideolojisine hizmet etmekten çıkarıp eserlerinde geçmişle bugünü birleştirmeyi amaçlamıştır (Çonoğlu, 2011, s. 343).

Çonoğlu'na göre bu yeni nesli oluşturan isimlerin büyük bir kısmı bu yıllarda yirmili otuzlu yaşlarındadır ve amaçları Türkmen edebiyatını yeniden inşa etmektir. Çünkü onlara göre edebiyatın Sovyet ideolojisine değil millî amaçlara hizmet etmesi, edebî eserlerde millî benliğe dönülmesi gerekmektedir (Çonoğlu, 2011, s. 343).

1980'li yılların sonunda, Sovyetlerin dağılma sürecine girmesiyle birlikte, Türkmenistan'da da bağımsızlık yolunda girişimler artar ve bu yolda edebî yazılar yazılmaya başlanır. Nihayet Türkmenistan'ın 1991 yılında bağımsızlığını elde etmesiyle "Bağımsızlık Dönemi Edebiyatı" denen dönem başlar. Hâlen devam etmekte olan bu son döneme Öde (1998) ve Sarıyev (2002, s. 849-859) gibi bazı araştırmacılar "Yeni Türkmen Edebiyatı" adını vermektedirler.

Yeni dönemin eserlerinde doğal olarak bağımsızlık ve millî tarih düşüncesinin işlendiği, Türkmen millî kimliğinin ön plana çıkarıldığı görülmektedir. Bağımsızlıkla birlikte Türkmen edebiyatının yönü tamamıyla değişmiş; bu dönem edebiyatı Köroğlu, Oğuzname ve Karacaoğlan vb. gibi Sovyet döneminde yasaklanmış millî değerlere yönelmiştir.

Dolayısıyla destanlar, Oğuznameler gibi edebî eserler aracılığıyla millî bir kimlik oluşturulmaya çalışılmıştır.

Son dönem edebiyatını “Yeni Türkmen Edebiyatı” olarak adlandıran Osman Öde’ye göre bu dönemi eski dönemlerden ayıran en önemli özellik, edebiyatın millî amaçlara hizmet etmesidir (Öde, 1998, s. 89).

Örneğin bağımsızlıktan önce eserlerinde Sovyet döneminden önceki Türkmen tarihine ve millî kahramanlara özgürce yer veremeyen sanatçı yönünü tarihe çevirerek eserlerinde bunlara yer verir. Bağımsızlığın değerini anlatabilmek için eskiyle yenin karşılaştırmasını yapar.

Bu son dönemde Türkmen millî hayatını ve Türkmen kimliğini romanlarına başarılı bir şekilde yansıtmayı becermiş Annaguli Nurmehmet gibi Türkmen yazarları, romancıları ortaya çıkmıştır (Çonoğlu, 2011, s. 345).

Bağımsızlık dönemi tiyatrosunda da aynı amaca hizmet etmek amacıyla Türkmen tarihinde önemli bir dönüm noktasını teşkil eden Göktepe Savaşı’na ve Türkmen kahramanlığını anlatan sahneler yer verilir. Böylece yeni bir kimlik inşası amaçlanmıştır. Bu dönemde Türkmen yazarlarınca yazılmış “Gala” “Türkmename”, “Deli Dumrul”, “Oğuz Han”, “Oğuz Oyunu” ve “Celalettin” gibi eserler hep bu amaca yöneliktir (Çonoğlu, 2011, s. 345).

Bağımsızlık Dönemi Edebiyatı ya da Yeni Türkmen Edebiyatı denilen bu dönemde eser vermiş Türkmen yazarlardan biri de Oraz Yağmur’dur. Bu yazıda eserleriyle Türkmen edebiyatı tarihinde yerini almış, yazar, şair, edebiyat araştırmacısı ve çevirmen Oraz Yağmur’un hayatı, eserleri ve edebî kişiliği hakkında bilgi verilecektir.

### 1- Oraz Yağmur’un Hayatı (1947-2022)

Türkmen yazar, şair ve araştırmacı Oraz Yağmur’un adı kaynaklarda Oraz Yagmur, Oraz Yagmırov olarak da geçer. Tam adı ise bir eserinde Orasdurdı Gurbanoviç Yagmırov olarak geçmektedir (Yagmur, 2007, s. 210).

Oraz Yağmur 15 Ağustos 1947 tarihinde Merv şehrinin Yolöten ilçesinin Ganlıbaş Köyü’nde doğmuştur. Bazı kaynaklarda köyünün ismi Sakarçağa olarak geçmektedir. İlk ve orta öğrenimini Merv’de bitirdikten sonra Aşkabat’taki Mahdumkulu Türkmen Devlet Üniversitesinin (eski adı Maksim Gorkiy Üniversitesi) Türkmen Filolojisi Bölümünden 1972’de mezun olmuştur. Merv’de okuduğu yıllarda kütüphanecilik ve traktör şoförlüğü, üniversitede okurken ilkokul öğretmenliği yapmıştır.

1976 yılından itibaren Türkmenistan Devlet Neşriyatı’nın Okul Kitapları bölümünde redaktör olarak çalışmıştır. Ayrıca Aşkabat’ta bulunan Mahdumkulu Cemiyeti’nin uzun süre sorumlu kâtipliğini yapmıştır. Bu görevlerinden sonra devlet memuriyetine geçmiş ve Türkmenistan Bakanlar Kurulu Sekreterliğinde 12 yıl çalışmıştır (Yagmur, 2007, s. 199, 227).

Oraz Yağmur hikâyeleriyle edebiyat dünyasına adım atmıştır. İlk hikâye kitabı 1982'de yayımlanan "Ak Takırlar Arasında" adını taşımaktadır. Ardından 1984 yılında büyük Türkmen şairi Mahdumkulu'yu konu alan "Armanlı Könül" ve 1985 yılında "Gış Şalığına Sıyahat" adlarını taşıyan hikâye kitapları basılmıştır.

1989 yılında yazdığı "Duman Daganda" (Sisler Dağıldığında) adlı romanını basılmıştır. Bu roman Sovyet döneminde devlet adamlarının mafyayla iş birliği içinde neler yaptığını anlatmaktadır. Yazarın 1992'de basılan ikinci romanı "Mağtımğulnama" (Mahdumkulunama), büyük Türkmen şairi Mahdumkulu'nun yaşamını konu almaktadır. 1994'te ise büyük Türkmen destancısı "Gurt Yakup"un hayatını anlatan kitabı (Yağmırov, 1991b) yayımlanmıştır.

Oraz Yağmur, bir edebiyat araştırmacısı olarak makaleler yazmış, makaleleri birçok dergi ve gazetede basılmıştır. Sovyet döneminde yasaklanmış halk şairi Karacaoğlan'ın Türkmenistan'da tanıtılmasında Oraz Yağmur'un 1990 yılında yazmış olduğu "Karacaoğlan'ı Zindan'dan Kim Çıkarır?" makalesi ile 1994'te yayımlanan "Saçların Kara Değil mi?" ve 2007'de yayımlanan "Kumru Seslim, Nerdesin?" kitapları etkili olmuştur.

Oraz Yağmur Mevlana, Hacı Bektaş Veli, Yunus Emre, Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu gibi Türk şairlerinin Türkmenistan'da tanıtılması için de Türkçeden Türkmen Türkçesine çeviriler yapmıştır. Mustafa Kemal Atatürk'ü Türkmenistan'da tanıtmak amacıyla "Ben Atatürk" adlı bir kitap yazmıştır.

Oraz Yağmur, Türkiye, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Azerbaycan, Özbekistan ve İran'da düzenlenen kongre, sempozyum ve konferanslara bildirileriyle katılmıştır. Türkiye'de düzenlenen şiir şölenlerine ve yarışmalarına da katılmış ve ödüller almıştır. 2002 yılında Türkiye'de (Sivrice, Elazığ) düzenlenen "Uluslararası Hazar Şiir Akşamları" etkinliklerinde yer almıştır. Oraz Yağmur'un, Azerbaycan'da "Karabağlı Annenin Ağıtı", Özbekistan'da "Değirmen Taşı" adlı şiir kitapları basılmıştır.

Oraz Yağmur, Yunus Emre, Hacı Bektaş Veli, Mevlana gibi Türk mutasavvıfları başta olmak üzere Türk ve Azerbaycanlı bazı şairlerin şiirlerini Türkmen Türkçesine aktarmıştır.

Oraz Yağmur'un Türkiye'de "Aşk Damlaları", "Nuri Halmammet", "Dine Gaygısız Atabay" adlı romanları yayımlanmıştır.

Türk Dünyası kültür köprüsünün güçlenmesi yolunda Türkmenistan'ın başkenti Aşkabat'ta Mehmet Akif Ersoy, Karacaoğlan, Mevlana, Yunus Emre ve Atatürk gibi şahsiyetler için anma günleri düzenlemiştir.

Oraz Yağmur, Türk dünyasına hizmetlerinden dolayı, Türkiye'de 1999 yılında Türkiye Cumhuriyeti Liyakat Nişanı'na ve 2008 yılında Türk Kültürüne Hizmet Ödülü'ne, 2009 yılında Hüseyin Cavid adına düzenlenen Türkiye Yazarlar Birliği Büyük Ödülü'ne layık görülmüştür.

Oraz Yağmur, 3 Ocak 2022'de Aşkabat'ta amansız bir hastalıktan dolayı 75 yaşında vefat etmiştir. Dört kız ve iki oğul olmak üzere altı çocuğu bulunmaktadır.

## 2- Oraz Yağmur'un Eserleri

Oraz Yağmur son dönem Türkmen yazarı olarak en çok hikâye ve roman türünde eserler vermiştir. Oraz Yağmur'un ilk hikâye kitabı 1982'de yayımlanan "Ak Takırlar Arasında" kitabıdır (Yağmur, 1982). Ardından 1984 yılında büyük Türkmen şairi Mahdumkulu hakkında "Armanlı Könül" (Yağmur, 1984), 1985 yılında ise "Gış Şalığına Sıyahat" (Yağmur, 1985) adlarını taşıyan hikâye kitapları basılmıştır.

İlk romanı 1989'da yazdığı "Duman Daganda" adlı romanıdır. İkinci romanı, ünlü Türkmen şairi Mahdumkulu'yu anlatan "Magtimgulinama"dır. Üçüncü romanı bir Türkmen destancısının hayatını anlatan "Gurt Yakup" adlı eseridir. Bunlardan başka Gazı Koroglu, Nuri Halmammet, Dine Gaygısız Atabay, Dağlar Yumrulup Beygelyar adlı romanları bulunmaktadır (Yağmur, 2007, 2).

Oraz Yağmur'un halk şairi Karacaoğlan'ın Türkmenistan'da tanınması yolunda çalışmaları olmuştur. Bu amaçla, ilk olarak 1990 yılında "Karacaoğlan'ı Kim Zindandan Çıkarır?" adlı makalesi yayımlanmıştır. Yazarın Karacaoğlan ile ilgili çalışmaları sonraki yıllarda da devam etmiş, bu çalışmaların sonucu olarak 1994'te "Saçların Kara Değil mi?" ve 2007'de "Kumru Seslim, Neredesin?" adlı kitapları yayımlanmıştır.

Oraz Yağmur'un Mevlana'yı anlatan "Celaleddin Rumi, Olduğun Gibi Görün", Yunus Emre'nin şiirlerinden oluşan "Sevelim Sevillelim" (Yağmur, 2000), İbrahim Ethem Hazretleri'ni tanıtan "Edhem Diwana - Poem", Hacı Bektaş Veli'yi tanıtan "Hacı Bektaş Veli" adlı kitapları bulunmaktadır. "Türk Dünyası'nın Şiir Antolojisi" kitabının da yazarıdır. Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu'nun Türkmen Türkçesine aktarılmış seçme şiirlerinden oluşan "Boz Gurdun Balaları" isimli şiir kitabı Türkiye'de basılmıştır (Yağmur, 2014). Oraz Yağmur, Türk şairlerinden başka Azerbaycanlı şairlerin şiirlerini de Türkmen Türkçesine aktarmıştır.

Türkmenistan'da Ependi adıyla tanınan Nasrettin Hoca'nın, Oraz Yağmur tarafından derlenen yeni fıkraları 2010'da Lefkoşa'da Gülki Dermanı (Gülme İlacı) adıyla yayımlanmıştır (Yağmur, 2010).

Oraz Yağmur'un bir Türkmen kompozitörün lirik yaşam öyküsünü içeren "Nuri Halmammedov" adlı kitabı Türkmen dilcilerinden Yusuf Azmun tarafından İngilizceye çevrilmiş (Karaca, 2019, s. 465) ve 2018'de "Oraz Yagmyr, Nury Halmammet" (FoM, London) adıyla Londra'da yayımlanmıştır (Azmun, 2022, s. 37).

Oraz Yağmur 1999 yılında Yusuf Azmun'un biyografisini de yazmıştır. Aşkabat'ta basılan bu kitapta (Yağmur, 1999) meşhur dil âliminin biyografisinin yanı sıra dostlarının hakkında yazdıkları yazılar da bulunmaktadır (Azmun, 2022, s. 35).

Oraz Yağmur birçok ülkede düzenlenen kongre ve sempozyuma bildirileriyle katılmıştır. 20-25 Kasım 1990 tarihinde Adana'da düzenlenen Uluslararası Karacaoğlan Kültür



ve Sanat Haftası'nda "Garacaoğlan Türkmen İlinde" adlı bildirisini sunmuştur (Yağmur, 1990). Bu onun Türkiye'ye davetli olarak ilk gelişidir.

Oraz Yağmur, 8-10 Kasım 2008 tarihlerinde Aksaray'da düzenlenen I. Uluslararası Yunus Emre Sempozyumu'na Orazdurdı Yagmurov adıyla katılmış ve "Yunus Emre'nin Türkmenistan'da Öğrenilişi" adlı bildirisini sunmuştur (Yagmurov, 2009, s. 224-225).

31 Mart-1 Nisan 2009 tarihlerinde İstanbul'da Maltepe Üniversitesinde düzenlenen ve Azerbaycanlı şair Bahtiyar Vahapzade'ye ithaf edilen "Türk Lehçeleri Arasındaki Aktarma Çalışmalarının Bugünkü Durumu ve Karşılaşılan Sorunlar Sempozyumu"na "Türkmenistan'da Türkmen Lehçesi ile Diğer Lehçeler Arasında Gerçekleştirilen Aktarma Çalışmaları, Yayınlar ve Karşılaşılan Sorunlar" adlı bildiriyle katılmıştır (Yağmur, 2011).

Oraz Yağmur Türkiye'deki şiir şölenlerine, festivallere katılarak kendi şiirlerini okumuş, şiir yarışmalarında ödüller almıştır. Azerbaycan'da "Karabağlı Annenin Ağıtı", Özbekistan'da "Değirmen Taşı" isimli şiir kitapları basılmıştır.

Türkmenistan'da yayımlanan romanlarının yanı sıra, Türkiye'de "Aşk Damlaları", "Nuri Halmammet", "Dine Gaygısız Atabay" romanları basılmıştır.

Oraz Yağmur'un hayatı anlattığı, onun otobiyografisi sayılabilecek "Dağlar Yumrulup Beygelyer" adlı kitapta yazarın ekoloji üzerine bir roman yazmakta olduğu (Yağmur, 2007, 2) belirtilmekteyse de tamamlanıp tamamlanmadığı belli değildir.

Kaynaklardan tespit edebildiğimiz kadarıyla, Oraz Yağmur'un yayımlanmış kitaplarını liste şeklinde şöyle sıralayabiliriz:

- Ak Takırlar Arasında (Hikâye, 1982),
- Armanlı Könül, (Mahdumkulu Hakkında Hikâye Kitabı, 1984),
- Gış Şalığına Sıyahat (Hikâye, 1985),
- Duman Daganda (Sisler Dağıldığında) (Roman, 1989)
- Mağtımğulnama (Mahdumkulunama) (Roman, 1992)
- Gurt Yakup (Biyografik Roman, 1994),
- Saçların Kara Değil mi? (Şiir, 1994),
- Sarı Gulpaklı Gızın İkbali (Hikâye),
- Men Atatürk (Ben Atatürk), (Atatürk Hakkında Kitap, 1999),
- Yusuf Azmun, (Biyografi, 1999),
- Değirmen Taşı (Şiir, Özbekistan),
- Işk Damcaları (Aşk Damlaları) (Roman, 2002),
- Kumru Seslim Nerdesin? (Şiir, 2007),
- Nuri Halmammet (Biyografik Roman, 2007),
- Karabağlı Annenin Ağıtı (Şiir, Bakü, 2009),
- Dine Gaygısız Atabay (Biyografik Roman),
- Gazı Koroglu (Gazi Köroğlu, Destan),
- Gülki Dermanı (Gülme İlacı) (Nasrettin Hoca Fıkraları, Lefkoşa, 2010),

- Gazetin Gırasındaki Yazgılar (Gazetenin Kenarındaki Yazılar, 2012),
- Türk Dünyası'nın Şiir Antolojisi,
- Bir Şıgır-Bir Şahir, Dünya Türkmen Şıgır Antologiyası (Bir Şiir – Bir Şair, Dünya Türkmen Şiir Antolojisi),
- Dünya Azerbaycan Şıgır Antologiyası (Dünya Azerbaycan Şiir Antolojisi).
- Hacı Bektaş Veli (Hacı Bektaş Veli, Tanıtım Kitabı),
- Celaleddin Rumi - Olduğun Gibi Görün (Mevlana, Tanıtım Kitabı),
- Yunus Emre – Söyelin, Söyülelin (Sevelim, Sevilelim), (Türkiye Türkçesinden Türkmen Türkçesine Aktarılmış Şiirler Kitabı, Ankara, 2000),
- Boz Gurdun Balaları - Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu (Türkiye Türkçesinden Türkmen Türkçesine Aktarılmış Şiirler Kitabı, Ankara, 2014).

### 3- Oraz Yağmur'un Edebî Şahsiyeti

Oraz Yağmur'un 1972 yılında Türkmen Filolojisi bölümünden mezun olduktan sonra edebiyat araştırmacısı olarak yazdığını tespit edebildiğimiz ilk yazısı 1976 yılına aittir. Bu yazı bir edebî tenkit yazısıdır ve Türkmenistan'da roman türünün gelişimindeki başlıca eğilimler üzerinedir (Aşırova, 2010, s. 157, 159, 160, 161, 163, 204). Oraz Yağmur'un bu yazısı "Taze Dövür, Taze Gatnaşıklar (Yeni Devir, Yeni İlişkiler)" adını taşımaktadır ve "Sovyet Edebiyatı" dergisinde yayımlanmıştır (Yağmur, 1976, s. 117-123).

Oraz Yağmur edebiyat dünyasına 1982'de yazdığı ilk hikâye kitabıyla adım atmıştır. Bu hikâye kitabı "Ak Takırlar Arasında" adını taşımaktadır. Bu hikâyeler kitabını 1984 yılında yazdığı ve büyük Türkmen şairi Mahdumkulu'yu anlatan "Armanlı Könül", 1985 yılında yazdığı "Gış Şalığına Sıyahat" adlı hikâye kitapları takip etmiştir.

Oraz Yağmur'un Türkmenistan'da asıl tanınmasını sağlayan ise "Duman Daganda (Sisler Dağıldığında)" romanıdır. Roman "Türkmenistan'da komünistlerin mafyayla birlik olup devleti yıkmaları" hakkındadır ve Türkmenistan'ın bağımsızlığına kavuşmasından iki yıl önce, Gorbaçov zamanında, 1989 yılında basılmıştır. Bir yılda iki baskı yaparak (ilk baskı 27.000, ikinci baskı 30.000) toplamda 57.000 adet satılmıştır (Yağmur, 2007; s. 180). Bu romanın ilk baskısı (Yağmur, 1989) aslında 1990 yılının ortalarında basılmıştır. 1991 yılına ait ikinci baskısı (Yağmur, 1991a) ise hakikatte 1990 yılının güzünde yapılmıştır.

Oraz Yağmur'un "Duman Daganda" romanı Türkmenistan'da bağımsızlık öncesi dönemde birkaç eserde görülen ve yıkılmakta olan sistemin eleştirisini içeren romanlardan biridir. Bu tür romanlarda, 2. Dünya Savaşı'nın bir zafer olmadığı ve Sosyalist ülkelerdeki yaygın rüşvet konusu ele alınmaktadır. Berdinazar Hudaynazarov'a ait "Gumlular" romanı ile ve Oraz Yağmur'un "Duman Daganda" romanı bu türün en tipik örnekleri olarak karşımıza çıkmaktadır (Gökçimen, 2013, s. 192).

Duman Daganda romanında Pendi Bölgesi parti sekreteri Hekim Hekimoviç ile Moskova'da tıp eğitimini tamamlayıp doktor olarak Pendi'ye gelen Kasım Kuliyeviç arasındaki çatışma anlatılmaktadır. Kasım Kuliyeviç, Hekimoviç'in bulunduğu makamın

kendi çıkarları doğrultusunda kullanarak rüşvet aldığını tespit etmiş ve hakkında bir dosya hazırlayarak Moskova'ya göndermiştir. Soruşturma sonucu Hekim Hekimoviç parti sekreterliği görevinden alınmıştır. Romanda parti yöneticilerinin, işçilerin ve sistemin yanında olmaları gerekirken şahsî çıkarları doğrultusunda hareket ettikleri tezi işlenmektedir. Gökçimen'e göre bu tür romanlar yoluyla artık sosyalist rejimin kendi ayakları üzerinde duramadığı, çökmekte olduğu vurgulanmaktadır (Gökçimen, 2013, s. 193).

12 yıl Türkmenistan Bakanlar Kurulu Sekreterliğinde memur olarak çalışmış Oraz Yağmur'un bu süre içinde sosyalist sistemin işleyişini gözlemlediği, şahit olduğu veya duyduğu sorunları, bilhassa parti yöneticilerinin karıştığı rüşvet olaylarını romanına yansıttığı anlaşılmaktadır. Nitekim Oraz Yağmur, 2007'de yayımlanan ve onun bir nevi otobiyografisi sayılabilecek "Dağlar Yumrulup Beygelyer" adlı kitabındaki "Menin Başlıklarım (Görevlerim)" bölümünde (Yağmur, 2007, s. 199-228) sistemdeki bu kokuşmuşluğu ve çöküşü anlatmaktadır. Örneğin idareye gelen dilekçelerden birinde, Gazancık şehrinde devletin parasını özel işleri için kullanan bir idarecinin idareye şikâyet edilmesi üzerine, teftiş için gönderilen memurun bu yönetici tarafından üç gün boyunca ağırlanıp rüşvet yoluyla satın alındığı, bunun üzerine konunun Komünist Parti Merkezi'ne aksettirildiği dile getirilmektedir (Yağmur, 2007, s. 214-215).

Oraz Yağmur'un 1990'da Türkiye'yi ziyaretinden sonra Türkiye ve Türk Dünyası sevdalısı bir yazar olarak Karacaoğlan gibi Türk Dünyasının ortak değerlerine yöneldiği, Türk mutasavvıflarının, Türk şairlerinin ve Atatürk gibi Türk büyüklerinin Türkmenistan'da tanıtılması yolunda canla başla çalıştığı görülmektedir. Kendi ifadesiyle "gözü Türkiye'de açılmış, Türkmen'in, Türk'ün, Türk dünyasının ne olduğunu Türkiye'de öğrenmiştir." (Beydili, 2022). Oraz Yağmur, Türkiye'yi içten bir sevgiyle sevmektedir. Bunun sonucu olarak Türkiye'yi, Türk şairlerini Türkmenistan'da tanıtmak başlıca amacı olmuştur. Türk Dünyasının kültür köprülerinin güçlenmesi yolunda Aşkabat'ta Mehmet Akif, Karacaoğlan, Mevlana, Yunus ve Atatürk için anma programları tertip etmiş, Azerbaycan dâhil Türk şairlerinin şiirlerini Türkmen Türkçesine aktarmıştır. Türkiye Türkçesini öğrenip Türkçe şiirler yazmıştır. Yazdığı şiirler Türkiye, Azerbaycan ve Özbekistan'da yayımlanmıştır. "Karabağlı Annenin Ağıtı" şiiri ile Azerbaycan Türklerine haklı davalarında destek olmuştur. Oraz Yağmur'un Türkçe şiirlerine genel ağda (ozanorazyagmur.blogspot.com) sayfasından ve Dr. Muhtar Fatih Beydili'nin onun ölümü üzerine yazdığı yazısından (Beydili, 2022) ulaşılabilmektedir.

Oraz Yağmur'un Türk Dünyası sevgisi ve Türk Birliği arzusu, onun Türkiye Türkçesiyle yazmış olduğu "Canım Türk Dünyasında" ve "Dünyadaki Türklere Mektup" gibi şiirlerinden açık bir şekilde anlaşılmaktadır. Yine "Karabağlı Annenin Ağıtı" şiiri onun Türk Dünyasının önemli bir meselesi karşısındaki duruşunu göstermektedir. Oraz Yağmur, yazdığı roman, hikâye ve şiirleriyle hem Türkmen hem de Türk Dünyası Edebiyatı içindeki haklı yerini almıştır.

## Sonuç

Türkmenistan'da yaklaşık yetmiş yıl süren Sovyet idaresinin tüm baskılarına rağmen millî bilinç yok edilememiş, bu bilinç uygun şartlar oluştuğunda edebî eserler yoluyla ortaya konulmuştur. Türkmen romanı için bu uygun şartlar 1970'li yılların ortaları olarak görülmektedir. Bu tarihten sonra Türkmen edebiyatında bağımsızlık fikrine hizmet eden eserler verilmiştir. Ancak bu türden romanlar 1980'li yıllarda iyice zirveye çıkmıştır. Bu yıllarda yazılan bazı romanların işledikleri konulara bakıldığında, her birinin başkahramanları vasıtasıyla bağımsızlık fikrine hizmet ettikleri görülmektedir. Bu romanlardan biri de Oraz Yağmur'un 1989 yılında yazdığı Duman Daganda adlı romanıdır. Oraz Yağmur'un edebiyat dünyasını tanınmasını sağlayan bu romanı sistem eleştirisi yapmaktadır. Oraz Yağmur, Duman Dağanda ve daha sonra yazdığı Magtimgülü, Gurt Yakup, Gazı Koroglı, Karacaoğlan, Gaygısız Atabay, Nuri Halmammet gibi eserleriyle Türkmenlerde millî kimlik, millî tarih bilincinin oluşmasına katkıda bulunmuştur. 1990 yılında Türkiye'yi ziyaretiyle Türk Dünyası ile tanışmış, bu tarihten sonra Türkiye sevdalısı bir yazar olarak Türk Dünyasının Birliği yolunda eserler vermiştir. Oraz Yağmur, Türkiye, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Azerbaycan, Kazakistan, Özbekistan ve İran'da düzenlenen çeşitli kongre, sempozyum ve konferanslara katılmış ve bildiriler sunmuştur. Edebiyat araştırmacısı olarak yazdığı makaleleri birçok dergi ve gazetede yayımlanmıştır. Türk dünyası ortak kültür mirasını oluşturan halk şairi Karacaoğlan'ı, Mevlana, Yunus Emre, Hacı Bektaş Veli gibi mutasavvıfları Türkmenistan'da tanıtmak için kitaplar yazmıştır. Türk ve Azerbaycanlı şairlerinin şiirlerini Türkmen Türkçesine aktarmıştır. Mehmet Akif Ersoy, Mevlana, Yunus Emre, Hacı Bektaş Veli ve Atatürk gibi önemli Türk şahsiyetleri tanıtmak için Aşkabat'ta anma programları düzenlemiştir. Türkmen dili ve edebiyatı üzerine çalışmalarıyla bu alanda bir otorite kabul edilen Türkmensahra Türkmenlerinden Yusuf Azmun'un biyografisini hazırlamıştır. Türk Dünyası için yaptığı çalışmalarından dolayı Türkiye'de başta Türkiye Cumhuriyeti Liyakat Nişanı olmak üzere birçok ödüller almıştır.

## Kaynakça

- Aşırova, E. (2010). *Türkmen edebi tankıdı (1940-1990)*. Aşgabat: Türkmen Döwlet Neşiryat Gulluğı.
- Azmun, Y. (2022). *Türkmen bilgesi Yusuf Azmun'a armağan*. (Editörler: Erdem Uçar, Yunus Emre Tansü), Ankara: İksad Yayınevi.
- Beydili, M. F. (2022). *Türkmen şair, yazar, araştırmacı Oraz Yağmur*. "Gözlerim Türkiye'de Açıldı". 04.01.2022. <http://www.suriyeturkmenleri.com/7-faaliyetlerimiz&catID=409> 12.11.2023.
- Çonoğlu, S. (2011). Türkmen edebiyatı: On sekizinci yüzyıldan bağımsızlık dönemine, *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 15, 333-347.
- Durdiyev, K. – Kara, M. (1993). 20. Yüzyıl Türkmen edebiyatı, *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, 3 (Mayıs), 3-9.
- Geldiyev, G. (1989). Duman entek daganok. *Duman Daganda*. Aşgabat: Türkmenistan Neşiryatı, 359-367.
- Gökçimen, A. (2013). Sosyalist dönem Türkmen romanında başkahramanın bağımsızlıkla sonuçlanan yolculuğu, *Teke Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 2(1), 181-198.
- Kara, M. (1998). Türkmen Türkleri edebiyatı, *Türk Dünyası El Kitabı*, 4. Cilt Edebiyat (Türkiye Dışı Türk Edebiyatları), 4, 159-178.
- Karaca, V. İ. (2019). Yusuf Azmun, *Türkiye Dışındaki Türk Dünyası Türkologları*, Cilt 1 - Dilciler, Editör Ahmet Buran, Ankara: Akçağ Yayını, 1, 463-466.
- Öde, O. (1998). *Ruhnama-Türkmençilik kodeksi*. I. Kitap, Aşgabat.
- Sariyev, B. (2002). Yeni Türkmen edebiyatı, *Türkler Ansiklopedisi*, Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 19, 849-859.
- Yagmırov, O. (1976). Taze dövür, Taze gatnaşıklar, *Sovet Edebiyatı*, 4, 117-123.
- Yagmırov, O. (1982). *Ak takırların arasında*. Aşgabat: Mağarıf Neşiryatı.
- Yagmırov, O. (1984). *Armanlı könül*. Aşgabat: Türkmenistan Neşiryatı.
- Yagmırov, O. (1985). *Gış şalığına sıyahat*. Aşgabat: Mağarıf Neşiryatı.
- Yagmırov, O. (1989). *Duman daganda*. İlk Neşir, Aşgabat: Türkmenistan Neşiryatı.
- Yağmur, O. (1990). Garacaoğlan Türkmen ilinde, *Uluslararası Karacaoğlan Kültür ve Sanat Haftası*, 20-25 Kasım 1990, Adana. Bildiri: [turkoloji.cu.edu.tr/CUKUROVA/sempozyum/semp\\_1/yagmur.pdf](http://turkoloji.cu.edu.tr/CUKUROVA/sempozyum/semp_1/yagmur.pdf) 12.11.2023
- Yagmırov, O. (1991a). *Duman daganda*. İkinci Neşir, Aşgabat: Türkmenistan Journalistler Birleşiğinin Neşiri.
- Yagmırov, O. (1991b). *Gurt Yakup, beyik ömürden parçalar*. Aşgabat: Aydın Guşak Neşiryatı.
- Yagmır, O. (1992), *Mađtımgułnama, beyik akıldarın ömür beyanı*. Aşgabat: Türkmenistanın Medeniyet Hazınası.
- Yagmır, O. (1999). *Yusuf Azmun*, Aşgabat: TGMI.
- Yağmur, O. (2000). *Söyelin, söyüelin*. Ankara: Türksoy Yayınları (Yücel Ofset).
- Yagmır, O. (2007). *Daglar yumrulup beygelyer*. Ankara.
- Yagmırov, O. (2009). Yunus Emre'nin Türkmenistan'da öğrenilişi. I. *Uluslararası Yunus Emre Sempozyumu Bildiri Kitabı*, 8-10 Ekim 2008, Editörler: Necdet Sağlam, M. Öcal Oğuz ve Naim Uzun. Aksaray: Aksaray Üniversitesi Yayını, 224-25.
- Yağmur, O. (2010). *Gülki dermanı (Gülme ilacı)*. Çeviren: İrfan Ünsal-Erdoğan Bulut, Lefkoşa.

- Yağmur, O. (2011). Türkmenistan'da Türkmen lehçesi ile diğler lehçeler arasında gerçekleştirilen aktarma çalışmaları, Yayınlar ve Karşılaşılan Sorunlar, *Türk Lehçeleri Arasındaki Aktarma Çalışmalarının Bugünkü Durumu ve Karşılaşılan Sorunlar Sempozyumu, İstanbul, 31 Mart-05 Nisan 2009, Tebliğler ve Aktarım Örnekleri*, Ankara: Türksoy Yayınları.
- Yağmur, O. (2012). *Gazete kenarına yazılan yazılar*. Aktaran: İrfan Ünsal, <https://bizimyazi.az/oraz-yagmur/> 12.11.2023.
- Yağmur, O. (2014). *Boz gurdun balaları - Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu*. Ankara: Berikan Yayınları.